

MIG SEGLE DE *FOC NOU*

Cinc dècades d'una revista cristiana,
compromesa i avançada

TEXT JOSEP MARIA FIGUERES

La premsa religiosa catalana ha tingut una notable importància en el panorama periodístic del país. Un dels títols vius més suggeridors és *Foc Nou*, capçalera barcelonina, de periodicitat mensual, que enguany celebra el 50è aniversari amb més de 500 números editats en aquest mig segle d'activitat. És tot un testimoniatge del catolicisme compromès i avançat que aspira a incidir en la societat a través de la paraula escrita des de posicions laiques. Aquesta és la crònica d'una revista independent i crítica que s'ha consolidat com una referència dels sectors més renovadors i oberts del cristianisme de casa nostra.

El primer número de *Foc Nou* va sortir el novembre del 1974. Feia pocs anys que havia acabat el Concili Vaticà II i el papa era Pau VI. El precedent de *Foc Nou* era la revista *Circular*, que editava el Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona amb l'objectiu d'informar del desenvolupament, els progressos i les experiències de la reforma litúrgica a Catalunya. Però els seus impulsors van decidir que calia ampliar la temàtica i va ser llavors quan va canviar de nom i es va iniciar el camí que l'ha portat fins al dia d'avui. Dos anys després, el 1976, va ser assumida per Publicisa, l'empresa editora de la revista *El Ciervo* —actualment, El Ciervo 96, s. a.

La periodista Roser Bofill va ser la directora de la revista durant els primers vint-i-cinc anys, fins que el 2000 va passar a ser-ne l'editora. Posteriorment, van dirigir-la els periodistes Jordi Llisterri, Joaquim Gomis i Emili Pacheco. Des del 2020, Jordi Pacheco, periodista especialitzat en la cobertura d'informació cultural i socioreligiosa, n'és el director.

Tal com Bofill explicava temps enrere en un article sobre l'ideari de la revista, aquesta va néixer amb la voluntat de ser una revista tant per als cristians com per als que no ho són. “Sempre hem volgut que la nostra temàtica respongués a l'evolució dels temps i, seguint la pauta del Vaticà II, ser fidels a l'evangeli i mantenir un diàleg amb el món en què vivim, compartint les necessitats, els neguits, els desigs i les esperances del nostre temps. Els subtítols que durant anys acompanyaven la capçalera ja deien molt de la nostra trajectòria. Primer va ser *Foc Nou, revista de serveis cristians*. Després vam considerar, l'equip que la fèiem, que més

que ‘de serveis’ volíem que estigués al servei dels cristians, i així ho deia el subtítol, per oferir als lectors una reflexió sobre els temes i les qüestions que més els podien interessar. I, finalment, vam decidir suprimir-ne el subtítol. Per què? Perquè volem que *Foc Nou* sigui per als cristians i per als que no ho són, obrint la porta a tothom”, escrivia.

ESCOLA DE PERIODISTES

En aquests cinquanta anys *Foc Nou* ha tingut centenars de col·laboradors, com l'historiador Hilari Raguer —només per esmentar-ne un—, que va publicar gairebé un centenar d'articles en la seva secció “En veu alta” entre els anys 2003 i 2012. Tots ells han aportat una mirada crítica i respectuosa de l'Església, sobretot a Catalunya.

VA NÉIXER EL 1974 I S'HA CONSOLIDAT COM UNA REFERÈNCIA DELS SECTORS MÉS RENOVADORS I OBERTS DEL CRISTIANISME DE CASA NOSTRA

La revista ha estat una escola per a nombrosos periodistes reconeguts avui dia, com Francesc Romeu, Albert Sáez o Jordi Llisterri, entre altres. En les seves pàgines —on hi ha seccions fixes sobre ciència, litúrgia, espiritualitat, testimonis i cultura (crítica de llibres, cinema, televisió i música)—, també hi han escrit filòsofs, intel·lectuals, teòlegs, laics i preveres de tot Catalunya.

DIES DE CELEBRACIÓ

El novembre passat *Foc Nou* complia mig segle del primer número de la revista amb una edició especial. En el número 515 de setembre-octubre, sota el títol *Cinquanta anys de servei*, s'hi repassaven les cinc dècades de trajectòria a través de columnistes que han conegut de prop el mitjà durant algun període de la seva història. Per commemorar els cinquanta anys, des de la revista també van organitzar un col·loqui –el 5 de novembre a la Casa d'Espiritualitat Sant Felip Neri– amb col·laboradors, lectors i persones que, d'una manera o d'una altra, s'han implicat en la publicació al llarg de les diferents etapes. El col·loqui va servir per reflexionar sobre el passat, el present i el futur de *Foc Nou* i va comptar amb la participació del seu director, Jordi Pacheco, i dels també periodistes Francesc Romeu i Lucía Montobio, membres del consell de direcció. L'endemà, Pacheco, en la 24a edició de la Nit de les Revistes i la Premsa en Català, celebrada al Casino l'Aliança del Poblenou, recollia el reconeixement per part de l'Associació Premsa Periòdica en Català (APPEC) pel 50è aniversari de *Foc Nou*.

Per tot plegat, en aquest mig segle d'història, *Foc Nou* s'ha consolidat com una publicació de referència dels sectors més renovadors i oberts del cristianisme. Això també és possible perquè s'edita des d'una empresa independent de qualsevol institució religiosa i la seva viabilitat econòmica se sustenta, sobretot, en els subscriptors. Actualment en té 845.

Foc Nou sempre ha estat una revista crítica. En el seu moment, Bofill, coincidint amb el 25è aniversari de la publicació, ja va argumentar que a l'Església hi ha d'haver llibertat d'opinió. Per

REPRESENTATIVA DE LA PREMSA RELIGIOSA CATALANA, HA TINGUT UNA NOTABLE IMPORTÀNCIA EN EL PANORAMA PERIODÍSTIC DEL PAÍS

això sempre han apostat per un periodisme modern, amb entrevistes, reportatges, temes vius que interessin als lectors i sense defugir el debat o el diàleg entre posicions diverses. En aquest sentit, la secció “Cartes creuades. Des de la fe i l'agnosticisme”, que posteriorment esdevindria un llibre (Mediterrània, 2000), és exponent d'aquesta voluntat de diàleg des de la fe. I com puntualitzava Bofill, no des de les seguretats.

TRADICIÓ DE MITJANS CATÒLICS

Foc Nou forma part d'una tradició periodística catalana en comunió amb els lectors. Aquest periodisme catòlic compromès ha estat present en els dos darrers segles, amb l'excepció de la Guerra Civil. En aquest sentit, hi ha hagut revistes històriques amb connotacions polítiques i culturals com *La Veu del Montserrat* (1878–1901), que des de Vic transmetia a tot Catalunya el missatge del canonge Collell o del bisbe Torras i Bages, fins a tribunes de pensament d'alt valor acadèmic com *La Paraula Cristiana* (1925–1936).

Aquesta premsa ha influït en el pensament social. No es tractava només de revistes i publicacions especialitzades, sinó també de diaris que enlairaven la bandera de la fe i la informació com podien ser *El Matí* (1929–1936) o *La Cruz* (Tarragona, 1901–1936), i amb una multitud de títols d'inspiració cristiana com *La Veu*

A dalt, Roser Bofill i Josep Urdeix a la redacció del carrer Calvet.
Foto: Foc Nou

A baix, equip de Foc Nou i *El Ciervo* a finals dels anys noranta. Foto: Foc Nou

de Catalunya (1899-1937). Es tractava d'una premsa, doncs, molt arrelada en la catalanitat.

Aquestes publicacions de temàtica religiosa han tingut molta relació amb el pensament més modern, mostrant interès per preocupacions transversals com la pau al món, la fam i, sovint, una relació de solidaritat i interès amb el tercer món, seguint la tradició religiosa segle que encarnava la revista *Agermanament* (1964-1973) i tantes capçaleres de butlletins d'entitats i parròquies vinculats amb el pacifisme i els moviments de reflexió entre la fe interior i el testimoni exterior.

Amb la represa dels anys setanta *Foc Nou* va continuar l'ideari fundacional, i era una revista religiosa amb elements de modernitat que anava en la línia de la societat catalana del moment, oberta i avançada, liberal i progressista, amb una clara connexió

amb els sectors socials més avançats en l'àmbit religiós. Així, els temes socials, eclesials i religiosos són analitzats sempre des d'un punt de vista obert i ecumènic.

Per copsar l'evolució d'aquest mig segle de vida, podem donar una ullada a alguns números centenaris, cosa que permet veure

**TÉ UNA MIRADA CRÍTICA I RESPECTUOSA.
ELS TEMES SOCIALS S'ANALITZEN SEMPRE DES
D'UN PUNT DE VISTA OBERT I ECUMÈNIC**

la transformació tècnica i formal d'una humil revista, amb poca fotografia i paper senzill, que a poc a poc anava donant pas a una publicació en color. A l'inici, el voluntarisme i l'idealisme s'alter-

Equip actual de la revista *Foc Nou*, que enguany celebra mig segle de vida. Foto: José Luis Gómez Galarzo

naven amb comentaris d'Ernesto Cardenal o amb una ressenya de llibres sobre Pau VI o Sant Francesc d'Assís i el diàleg entre pares i fills.

S'EDITA DES D'UNA EMPRESA INDEPENDENT DE QUALSEVOL INSTITUCIÓ RELIGIOSA I LA VIABILITAT ECONÒMICA SE SUSTENTA EN ELS SUBSCRIPTORS

A la dècada dels noranta, quan ja són conscients del que representen com a tribuna religiosa seglar, en l'editorial del número 200 es definien com “una veu lliure dins l'Església”. Llavors ja demanaven l'opinió a diverses persones i aquestes eren ben clares. Jordi Porta escrivia que la revista era una “expressió àgil d'una determinada manera de viure el cristianisme”, mentre que Fèlix Martí, entre altres, reblava el clau amb un elogi contundent:

“Ens acosta a experiències vives de l'Església local i de l'Església universal, no segrestada pels discursos oficials ni pels models d'Església dels sectors dominants, explicades amb un llenguatge senzill i amb sensibilitat laical”.

Actualment, a més de la revista, que ja supera els 500 números, *Foc Nou* disposa d'un canal a YouTube on es poden veure breus entrevistes a personatges rellevants, com els guanyadors del Memorial Joan Gomis, entre ells Anna Grimau, Sara Boldú i Olga Rodríguez, amb treballs de temàtiques sensibles i rellevants, com els orfes de guerra, vulnerables davant les màfies. Per tot plegat, no és estrany que Francesc Torralba defineixi la revista com un “referent del cristianisme conciliar, obert als signes dels temps i atent als nous corrents de pensament”. Tota una declaració de principis. Ç